

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2273/2017
19.10.2017. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца Градског центра за социјални рад – Одељење ..., ..., против тужених АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Кијановић, адвокат из ... и ББ из Села ..., ..., чији је приврмени старатељ ВВ из Градског центра за социјални рад ..., ради потпуног лишења родитељског права и насиља у породици, одлучујући о ревизији туженог АА, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 308/17 од 17.05.2017. године, у седници одржаној 19.10.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 308/17 од 17.05.2017. године, у ставу првом изреке и пресуда Другог основног суда у Београду П2 1689/12 од 18.10.2016. године, која је исправљена решењем истог суда П2 1689/12 од 07.06.2017. године, у делу става првог изреке, који се односи на туженог АА и у ставу другом изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 1689/12 од 18.10.2016. године, која је исправљена решењем истог суда П2 1689/12 од 07.06.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па су тужени АА и ББ, потпуно лишени родитељског права над својом малолетном децом ГГ који је рођен ... године и ДД која је рођена ... године, тако што су тужени лишени свих права и дужности из садржине родитељског права и то права на чување, подизање, на одржавање личних односа са децом, образовање, заступање, као и одлучивање о питањима која битно утичу на живот малолетне деце, осим дужности да издржавају децу. Ставом другим изреке, обавезан је тужени АА, да на име доприноса за издржавање своје малолетне деце плаћа месечно од по 8.000,00 динара по детету, укупно 16.000,00 динара за оба детета, почев од дана подношења тужбе 11.04.2012. године па убудуће, сваког првог до петог у месецу и то уплатом на рачун ГЦСР ..., с тим што ће заостале износе почев од 11.04.2012. године до 18.10.2016. године, као дана пресуђења, платити одједном у року од 15 дана од пријема писаног отправка пресуде, а одбијен је захтев у делу разлике између досуђених 8.000,00 динара по детету, укупно 16.000,00 динара до тражених по 10.000,00 динара по детету, укупно 20.000,00 динара за период од дана подношења тужбе па до дана пресуђења. Ставом трећим изреке, обавезана

је друготужена ББ да на име доприноса за издржавање своје малолетне деце плаћа месечно од по 5.000,00 динара по детету укупно 10.000,00 динара за оба детета, почев од дана подношења тужбе 11.04.2012. године па убудуће, сваког 01. до 05. у месецу и то на рачун ГЦСР ..., с тим што ће заостале износе почев од 11.04.2012. године до 18.10.2016.године, као дана пресуђења, платити одједном у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде, све под претњом извршења, а одбијен је захтев у делу разлике између досуђених 5.000,00 динара по детету, укупно 10.000,00 динара до тражених по 10.000,00 динара по детету, укупно 20.000,00 динара, за период од дана подношења тужбе па до дана пресуђења. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је одређена мера заштите од насиља у породици и забрањено туженом АА да се приближава малолетној деци ГГ и ДД, на удаљености не мањој од 300 метара, те му је наложено да се уздржава од приближавања малолетној деци на овој удаљености. Ставом петим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је одређена мера заштите од насиља у породици и забрањено туженом АА да приступа у простор око места становања малолетне деце ГГ и ДД, на удаљености не мањој од 300 метара и наложено му да се уздржава од приступа у овој простор. Ставом шестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је одређена мера заштите од насиља у породици и забрањено туженом АА да на било који начин узнемирава малолетну децу ГГ и ДД и ЂЂ и ЕЕ и наложено му да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство малолетне деце. Ставом седмим изреке, одређено је да мере заштите од насиља у породици у ставу четвртм, петом и шестом изреке остају на снази годину дана од дана доношења и имају дејство правноснажног решења о извршењу. Ставом осмим изреке, одлучено је да евентуално изјављена жалба не задржава извршење пресуде о одређивању мере заштите од насиља у породици. Ставом деветим изреке, одлучено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 308/17 од 17.05.2017. године ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог АА и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П2 1689/12 од 18.10.2016. године у делу става првог изреке који се односи на туженог АА, делу става другог изреке којим је обавезан тужени АА да на име доприноса за издржавање малолетне деце месечно плаћа по 8.000,00 динара, укупно 16.000,00 динара за оба детета, почев од подношења тужбе 11.04.2012. па убудуће, а за остале износе од 11.04.2012. до 18.10.2016. године, да плати одједном у року од 15 дана у ставу четвртм, петом, шестом, седмом, осмом и деветом изреке. Ставом другим изреке, одбачена је жалба туженог изјављена против дела става првог изреке пресуде Другог основног суда у Београду П2 1689/12 од 18.10.2016. године у односу на тужену ББ и става трећег изреке, као недозвољена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени АА је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. које су истицане у жалби, битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. која је учињена у поступку пред другостепеним судом, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Сл. гласник РС“ бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени АА је отац малолетних ГГ и ДД. Из налаза и стручног мишљења Градског центра за социјални рад, Одељење ... од 26.03.2012. године, утврђено је да су малолетна деца без адекватног родитељског старања, рођена у ванбрачној заједници оца АА и мајке ББ, да је ванбрачна заједница родитеља раскинута 2004. године, те да су деца остала у очевом домаћинству. Отац је, по усменом договору, предао децу на чување ЖЖ из села ..., уз новчану накнаду, а 2009. године, малолетна деца се враћају у породицу оца, који је у међувремену обезбедио услове за боравак деце у његовом домаћинству у ... . Отац се адекватно бринуо о деци до 12.12.2010. године, када су деца по хитном поступку смештена у Прихватилиште за ургентну заштиту злостављане деце у ... јер је оцу одређен притвор због сумње да је извршио кривично дело трговине људима, а Центар за социјални рад је проценио да мајка није у могућности да преузме бригу о деци. Потом су деца 30.07.2010. године смештена у хранитељску породицу ЂЂ и ЕЕ где се и данас налазе, а отац је по изласку из притвора почетком 2011. године одржавао редовне контакте са децом, који су се одвијали викендом, суботом и недељом у поподневним часовима све до 11.11.2011. године, када је самоиницијативно прекинуо контакт, с тим да је актуелно мотивисан за успостављање контакта са децом. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања примило је 12.08.2014. године обавештење Заштитника грађана да располаже информацијама о могућем угрожавању и повреди права малолетне деце која се налазе на смештају у хранитељској породици, јер отац деце три године узнемирава децу и храњенике, прети им убиством и пресеће децу на улици. У вези ове информације Министарство је извршило надзор над стручним радом органа старатељства и утврдило на основу прегледа и анализе списка предмета да су у списима предмета садржане чињенице које указују да отац деце од 2010. године злоупотребљава своја родитељска права и својим понашањем и чињењем узнемирава, уцењује и дестабилизује опоравак деце у хранитељској породици, те да поједини његови поступци могу да се оквалификују као емоционално злостављање деце. Орган старатељства је у периоду од 2010. године до 2013. године предузимао интервенције у циљу кориговања родитељске компетенције оца које нису дале резултате, те је Министарство обавезало руководиоца Градског центра за социјални рад, Одељење ..., да обезбеди реализацију налога тако што ће тужбу за делимично лишење родитељског права, преиначити у тужбу за потпуно лишење родитељског права, са забраном одржавања личних односа између оца и деце и да одреди оцу мере заштите од насиља у породици. На основу налаза и мишљења Градског центра за социјални рад – Одељење ... од 16.12.2014. године, у поступку ревизије смештаја током 2014. године, процењено је да су деца у оквиру хранитељске породице адекватно збринута, да су хранитељи од стране Центра за породични смештај и усвајање процењени као адекватни за вршење хранитељске дужности, те да је у најбољем интересу малолетне деце да се у оквиру поступка за потпуно лишење родитељског права размотри одлука о изрицању мере заштите од насиља у породици према АА. Такође је из исказа водитеља случаја утврђено да деца не желе контакт са оцем. Тужени АА, станује у изнајмљеном стану, издржава се од уштеђевине и повремених послова, новац који је добио продајом одређене

непокретности уложио је у отварање такси удружења и опремање локала свог пријатеља, са којим је једно време радио као партнер. Минимална сума издржавања у време пресуђења је 24.395,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су утврдили, пре свега имајући у виду налазе и мишљења тужиоца, да је у најбољем интересу малолетне деце да тужени родитељи буду лишени родитељског права, ценећи да су у конкретном случају испуњени услови прописани чланом 81. Породичног закона.

Основано се ревизијом туженог указује да је нижестепеним пресудама погрешно примењено материјално право због чега је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено.

Породични закон у члану 264. став 2. прописује да тужбу за лишење родитељског права могу поднети: дете, други родитељ, јавни тужилац и орган старатељства, а чланом 270. прописано је да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. У члану 266. став 1. прописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Суд, пре доношења одлуке о потпуном лишењу родитељског права у смислу члана 81. Породичног закона, дужан је да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства. Међутим, у конкретном случају, орган старатељства има улогу тужиоца и стручног органа, на основу чијег налаза и мишљења је суд донео одлуку о постојању услова за потпуно лишење родитељског права.

По оцени Врховног касационог суда, одлука о основаности тужбеног захтева не може да се донесе само на основу налаза и мишљења Центра за социјални рад који је у овој парници истовремено и тужилац, као и на основу исказа сведока и то водитеља случаја код истог Центра за социјални рад и хранитељке коју је поставио такође исти орган старатељства малолетној деци туженог. У том случају, суд је био у обавези да правилном применом члана 270. Породичног закона, затражи налаз и мишљење од другог органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, ради поузданог утврђења свих релевантних чињеница у погледу подобности туженог да врши родитељско право. Осим тога, применом члана 205. Породичног закона, који прописује истражно начело у породичним споровима, првостепени суд ће поново размотрити могућност прибављања мишљења деце о вршењу родитељског права на начин који је прописан чланом 65. Породичног закона, јер је суд одбио извођење овог доказа који је тужени предлагао, такође ценећи мишљење тужиоца. У поновном поступку првостепени суд ће правилном применом члана 270. Породичног закона утврдити све битне чињенице на околност да ли су испуњени услови прописани чланом 81. Породичног закона за потпуно лишење родитељског права туженог,

те имајући у виду примедбе изнете у овом решењу правилно и потпуно утврдити чињенично стање и донети закониту одлуку.

Како је обавеза туженог да издржава малолетну децу заснована на члану 81. став 4. Породичног закона и у вези је са одлуком суда о потпуном лишењу родитељског права, нижестепене пресуде су укинуте и у том делу.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 416. став 2. и 3. ЗПП.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић